

KANCELARIA ADWOKACKA

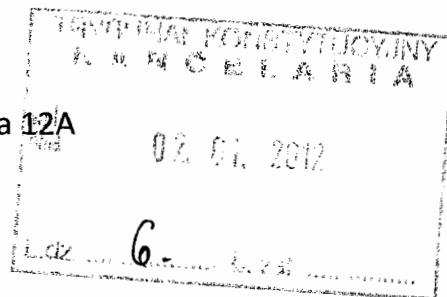
Adwokat Jan Ozga

ul. Puławska 5 lok. 1, 02-515 Warszawa
tel. 605-782-600; e-mail: jan.ozga@law-group.pl

Warszawa, dnia 30 grudnia 2011 r.

Trybunał Konstytucyjny

Al. Jana Christiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Skarżący: R B

tymczasowo aresztowany, przebywający w:

Areszcie Śledczym

reprezentowany przez:

Adwokata Jana Ozgę

nr wpisu 2994

adres do doręczeń:

ul. Puławska 5 lok. nr 1
02-515 Warszawa

Uczestnicy: 1/ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa,

2/ Prokurator Generalny

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Sygn. akt: TS 281/10

ZAŻALENIE

Niniejszym, działając w imieniu i na rzecz mojego Mocodawcy – R B , na podstawie art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. nr 102, poz. 643)(dalej „UTK”), wnoszę zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.12.2011 r. w przedmiocie odmówienia nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej R B z dnia 28.10.2010 r. w zakresie określonym w sentencji zaskarżonego postanowienia.

Powyżej wymienione postanowienie Trybunału Konstytucyjnego zaskarżam w części odmawiającej nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie badania zgodności:

- Art. 258 § 2 k.p.k. z art. 2, art. 42 ust. 2 i 3, art. 45 ust. 1 Konstytucji RP;
- Art. 263 § 3 k.p.k. z art. 32 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji RP.

Mając na uwadze zarzuty Skarżącego w przedmiocie zaskarżonego postanowienia, wnoszę o:

Uchylenie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.12.2011 r. w zaskarżonej części.

UZASADNIENIE

[Uzasadnienie stanowiska Skarżącego w zakresie zastosowania art. 263 § 3 k.p.k. do oceny sytuacji prawnej Skarżącego] W zaskarżonym postanowieniu Trybunał Konstytucyjny zakwestionował okoliczność, jako by rozstrzygnięcie stanowiące podstawę złożenia skargi konstytucyjnej zostało oparte w jakimkolwiek zakresie na art. 263 § 3 k.p.k.

W ocenie Skarżącego przepis ten znajduje zastosowanie wobec Skarżącego w każdym postanowieniu o przedłużeniu tymczasowego aresztowania wydanym po dniu lipca 2001 r.

Zgodnie z art. 263 § 3 k.p.k. *„Łączny okres stosowania tymczasowego aresztowania do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji nie może przekroczyć 2 lat.”*

To właśnie ten przepis wprowadza rozróżnienie na oskarżonych co do których nie zapadł jeszcze pierwszy wyrok sądu pierwszej instancji oraz oskarżonych co do których wyrok taki już został wydany.

Rozstrzygając kwestię tymczasowego aresztowania oskarżonego sąd w pierwszej kolejności rozstrzyga na jakich zasadach w odniesieniu do konkretnego oskarżonego (przy założeniu, że okres tymczasowego aresztowania miałby przekroczyć okres dwóch lat) będzie orzekane tymczasowe aresztowanie – tj. czy przy zastosowaniu ogólnych przesłanek tymczasowego aresztowania wobec oskarżonych co do których zapadł już pierwszy wyrok sądu pierwszej instancji) czy też przesłanek szczególnych (znacznie węższych) określonych w art. 263 § 3 k.p.k. (które odnoszą się jedynie do oskarżonych, co do których nie zapadł jeszcze wyrok sądu pierwszej instancji).

W ocenie skarżącego w przypadku gdy sąd rozstrzyga o kwestii tymczasowego aresztowania przekraczającego okres dwóch lat, każdorazowo proces decyzyjny odnosi się w pierwszej kolejności do art. 263 § 3 k.p.k. Gdyby nie ten przepis, w polskiej procedurze karnej nie istniało by rozróżnienie na oskarżonych co do których zapadł już pierwszy wyrok sądu pierwszej instancji oraz na oskarżonych co do których taki wyrok jeszcze nie zapadł (obecnie kwestia ta ma doniosłe znaczenie z punktu widzenia przesłanek, na podstawie których sąd może zastosować w obydwu powyższych przypadkach tymczasowe aresztowanie).

Przepis ten stanowi niejako „rozwidlenie” w procesie decyzyjnym sądu rozstrzygającego w kwestii tymczasowego aresztowania, które kieruje sąd na odmienne tory dalszego procedowania w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

W związku z powyższym, w ocenie Skarżącego, stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, jako by przepis ten nie znajdował zastosowania w trakcie wydania rozstrzygnięcia stanowiącego podstawę dla niniejszej skargi, jest nieprawidłowe. Przepis ten znajduje zastosowanie w każdym przypadku rozstrzygnięcia w przedmiocie tymczasowego aresztowania. Nie ma w tym zakresie znaczenia, czy jest on powoływany przez Sądy w treści uzasadnień rozstrzygnięć co do tymczasowego aresztowania.

Każdy z sądów przedłużających wobec Skarżącego stosowanie tymczasowego aresztowania zobligowany był badać zarówno przesłanki, na podstawie których Skarżący może być w dalszym ciągu tymczasowo aresztowany oraz jaki sąd powszechny powinien rozstrzygać w tej materii (przy założeniu okresu tymczasowego aresztowania przekraczającego okres 2 lat).

Pomimo, iż okoliczność taka nie znajdowała odzwierciedlenia w treści postanowień każdorazowemu badaniu sądu podlegało, czy wobec Skarżącego wydany już został pierwszy wyrok wydany przez Sąd I instancji czy też nie, a tym samym czy dalsze stosowanie wobec Skarżącego tymczasowego aresztowania należy oceniać pod kątem art. 263 § 4 k.p.k., czy też należy kierować się zasadami ogólnymi w tym zakresie z uwagi na spełnienie się przesłanki wydania pierwszego wyroku przez Sąd I instancji. Pomimo iż wiedzę w tym zakresie Sąd posiadał z urzędu, nie może budzić wątpliwości, iż kwestionowane wniesioną skargą zróżnicowanie sytuacji prawnej Skarżącego w oparciu o przesłankę wydania pierwszego wyroku przez Sąd I instancji, było badane w każdym postanowieniu o przedłużeniu tymczasowego aresztowania wydanym po dniu lipca 2001 r.

Zarówno postanowienie Sądu Okręgowego w W , V Wydziału Karnego z dnia kwietnia 2010 r. (sygn. akt), jak również postanowienie Sądu Apelacyjnego w W , II Wydziału Karnego z dnia maja 2010 r. (sygn. akt) zostały wydane w oparciu o zakwestionowaną regulację prawną, która w ocenie Skarżącego prowadzi do naruszenia jego konstytucyjnie chronionych praw jako osoby oskarżonej, albowiem na samym początku procesy decyzyjnego sądów różnicuje jego sytuację prawną w oparciu o przesłankę całkowicie niezależną od Skarżącego – fakt wydanie wobec niego pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji.

[Uzasadnienie stanowiska Skarżącego w przedmiocie art. 258 § 2 k.p.k.] Jak wynika z uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego w W , V Wydziału Karnego z dnia kwietnia 2010 r. (sygn. akt), jak również postanowienia Sądu Apelacyjnego w W , II Wydziału Karnego z dnia maja 2010 r. (sygn. akt) Sądy stosujące wobec Skarżącego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania oparty swoje stanowisko na przepisie art. 258 § 2 k.p.k. określającym samoistną przesłankę stosowania tego środka zapobiegawczego w postaci realnej groźby wymierzenia oskarżonemu surowej kary.

Przepis ten stanowi, w ocenie Skarżącego, naruszenie prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez Sąd, zapisanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, jak również narusza jego konstytucyjne prawo do obrony, jako generalnej zasady zapisanej w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP oraz stanowiącego realizację tej zasady prawa do zaskarżania orzeczeń gwarantowanego przepisami art. 78 Konstytucji.

Jak wskazuje się w praktyce orzeczniczej Sądów powszechnych, przepis ten stwarza domniemanie, że oskarżony w celu uniknięcia surowej odpowiedzialności karnej będzie podejmował działania uniemożliwiające lub utrudniające prawidłowy bieg postępowania¹. Na takie rozumienie przesłanki określonej w art. 258 § 2 k.p.k. zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny wydając postanowienie z dnia maja 2010 r., gdzie powołując się na istniejącą linię orzeczniczą² wskazał iż „(...) *był przesłanki określonej w art. 258 § 2 k.p.k. nie jest uzależniony od realności obawy (utrudniania postępowania), bo towarzyszy jej swoiste domniemanie prawne, że oskarżony może podejmować działania utrudniające czy wręcz uniemożliwiające skuteczne wymierzenie mu kary*”.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 Konstytucji każdemu przysługuje prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd.

W obrębie systemu prawa karnego, idea sprawiedliwego procesu znajduje swój wyraz między innymi w zasadzie prawdy materialnej. Zasadę tę można streścić w żądaniu by organy procesowe w toku własnych czynności nie poprzestawały na formalnych surogatach czy fikcjach prawnych lecz przyjmowały za podstawę swych decyzji, rzeczywisty stan rzeczy. Inaczej mówiąc by rozstrzygnięcia organów procesowych oparte były na prawdziwych ustaleniach faktycznych.

Podkreślić również należy, iż zasada prawdy materialnej, będąc gwarancją sprawiedliwego procesu, rozumianego jako całość dokonywanych w nim czynności, dotyczy każdej decyzji procesowej.

Odstępstwa od tej zasady możliwe są wyłącznie na korzyść oskarżonego, która to okoliczność wynika z zasady domniemania niewinności określonej w art. 42 ust. 3 Konstytucji RP. Jedynie w oparciu o zasadę prawdy materialnej mogą w toku postępowania karnego zapadać wszelkie rozstrzygnięcia niekorzystne dla oskarżonego. Oznacza ona zakaz podejmowania rozstrzygnięć niekorzystnych dla oskarżonego bez podstawy w postaci ustaleń faktycznych.

W ocenie Skarżącego art. 258 § 2 k.p.k. określającego samoistną przesłankę stosowania tymczasowego aresztowania w postaci „groźby wymierzenia oskarżonemu surowej kary” u podstaw której stoi domniemanie opierający się na założeniu że oskarżony będzie podejmował działania utrudniające postępowanie karne konstruuje fikcję prawną w postaci domniemania prawnego, które stanowi podstawę wydawania orzeczeń niekorzystnych dla oskarżonego i nie mających podstawy w ustaleniach faktycznych (w zakresie oceny czy oskarżony będzie utrudniał bieg postępowania karnego)

¹ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 stycznia 2008 r., sygn. akt II AKz 30/08.

² Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 maja 2005 r., sygn. Akt II AKz 330/05.

dokonanych przez organ stosujący środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Stwierdzić zatem należy, iż przepis ten jest niezgodny z art. 45 ust. 1 konstytucji określającym prawo Skarżącego do sprawiedliwego procesu.

Przepis ten idzie jednak dalej stwarzając domniemanie prawne niewzruszalne, czym narusza zasadę prawa do obrony i związanego z nim prawa do zaskarżania orzeczeń.

Istota zasady prawa do obrony polega na umożliwieniu oskarżonemu odpierania stawianych mu zarzutów, kwestionowaniu twierdzeń oskarżenia, a także przedstawiania dowodów na poparcie twierdzeń własnych.

Z konstytucyjnym prawem do obrony ściśle związane jest prawo do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w I instancji, określone w art. 78 Konstytucji RP. To ostatnie rozpatrywać należy w jego wymiarze formalnym i materialnym.

Pierwszy sprowadza się do istnienia odpowiednich procedur odwoławczych.

Drugi polega na umożliwieniu oskarżonemu odpierania twierdzeń będących podstawą postanowienia, które zamierza on zaskarżyć. Innymi słowy na ustawodawcę nałożony został nie tylko obowiązek konstruowania odpowiednich przepisów proceduralnych, umożliwiających instancyjną kontrolę orzeczeń, lecz również zakaz wprowadzania przepisów będących podstawą wydawania orzeczeń formalnie wprowadzając zaskarżalnych, zawierających jednak w swej treści elementy ze swej istoty uniemożliwiające podjęcie skutecznej obrony.

Z pewnością elementem uniemożliwiającym podjęcie przez Skarżącego skutecznej obrony jest domniemanie prawne niewzruszalne. Istnienie takiego domniemania stanowi naruszenie konstytucyjnie gwarantowanego prawa do obrony, w którego skład wchodzi m. in. umożliwienie Skarżącemu przedstawienie dowodów na poparcie własnych twierdzeń oraz odpierania twierdzeń oskarżenia.

W przypadku domniemania prawnego niewzruszalnego dowód przeciwny jest niemożliwy do przeprowadzenia, bądź to z powodu wyrażonego w przepisach zakazu jego przeprowadzenia, bądź też z powodu wynikającego z samego charakteru takiego domniemania dowodu oraz faktycznej niemożliwości przeprowadzenia dowodu przeciwnego.

Aby stwierdzić niewzruszalność domniemania określonego w art. 258 § 2 k.p.k. wystarczy podjąć próbę odpowiedzi na pytanie *„Czy Skarżący jest w stanie skutecznie przeprowadzić dowód przeciwko twierdzeniom wynikającym z tego domniemania?”*

W ocenie Skarżącego odpowiedź na tak udzielone pytanie jest negatywna – osoba zatrzymana, postawiona przed Sądem w celu rozpoznania wniosku o zastosowanie wobec niej środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania nie jest w stanie przeprowadzić dowodu na okoliczność, iż nie będzie w jakikolwiek sposób utrudniała w przyszłości postępowania karnego z uwagi na grożącą jej surową karę. Nie jest bowiem możliwe, biorąc pod uwagę zasady logicznego rozumowania, obalenie twierdzenia, iż oskarżony będzie podejmował działania uniemożliwiające lub utrudniające prawidłowy bieg postępowania. Dowód taki sprowadzać by się musiał w istocie rzeczy do konieczności udowodnienia nieistnienia pewnych działań, które mogły by ewentualnie mieć miejsce dopiero w przyszłości. Oskarżony nie jest w stanie przeprowadzić w trakcie posiedzenia w przedmiocie zastosowania w stosunku do niego tymczasowego aresztowania dowodu zmierzającego do wykazania, iż nie będzie w przyszłości utrudniał postępowania karnego.

Samo istnienie takiego domniemania skutkującego stosowaniem wobec Skarżącego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania uniemożliwia zweryfikowanie stanowiska oskarżonego, albowiem nie będzie możliwym do stwierdzenia jakie działania podjął by Skarżący gdyby nie stosowano wobec niego tymczasowego aresztu.

Wobec powyższego uznać należy, iż domniemanie prawne zawarte w art. 258 § 2 k.p.k. jest domniemaniem niewzruszalnym. Skoro z gwarantowanego przepisem art. 42 ust. 2 Konstytucji prawa do obrony oraz prawa do zaskarżania orzeczeń ustanowionego przepisem art. 78 Konstytucji wynika

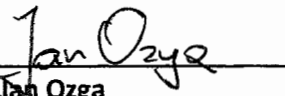
zakaz stosowania wobec Skarżącego domniemań niewzruszalnych, a art. 258 § 2 k.p.k. domniemanie takie zawiera, tym samym uznać należy niezgodność tego przepisu zarówno z art. 42 ust. 2 Konstytucji, jak również art. 2 i art. 78 Konstytucji.

Przepis art. 258 § 2 k.p.k. stosowany wobec skarżącego 12-ty rok łamie ponadto zasadę domniemania niewinności zawartą w art. 42 ust. 3 Konstytucji.

Tym samym w ocenie Skarżącego Trybunał Konstytucyjny dokonał nieprawidłowej oceny skargi konstytucyjnej w zakresie badania zgodności art. 258 § 2 k.p.k., uznając zarzuty skarżącego w tym zakresie za niedopuszczalne lub oczywiście bezzasadne, oraz że przepis ten nie ingeruje w prawa powołane przez powołane przepisy Konstytucji.

* * *

Mając na uwadze powyższe stanowisko Skarżącego stwierdzić należy, iż wnioski zawarte w *petitum* niniejszego zażalenia są uzasadnione i zasługują na uwzględnienie.

Jan Ozga
Adwokat

Załączniki:

1. 4 odpisy zażalenia.